MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. január 14.[1]

**C-762/19. sz. ügy**

**SIA „CV-Online Latvia”**
**kontra**
**SIA „Melons”**

(a Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija [a rigai regionális bíróság polgári kollégiuma, Lettország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Adatbázisok jogi védelme – 96/9/EK irányelv – 7. cikk – Az adatbázis-előállítók *sui generis* joga – Az adatbázis egész tartalma vagy jelentős része harmadik személy általi, az előállító engedélye nélküli »kimásolásának« vagy »újrahasznosításának« tilalma – Internetes oldalon elérhető adatbázis – Ezen oldalra mutató hiperhivatkozásnak és az adatbázisban szereplő információkat tartalmazó metacímkéknek valamely keresőmotor üzemeltetője általi megjelenítése”

## Bevezetés

1. A szellemi tulajdonjogok családjában az adatbázisok védelmére vonatkozó *sui generis* jog a legfiatalabbak közé tartozik. Bevezetése a digitalizáció és az internet megjelenéséhez köthető. A digitalizációnak köszönhetően hozzáférhető információk mennyiségének exponenciális növekedésével ugyanis rendkívül hasznosnak bizonyult, és így gazdasági szempontból is kifizetődővé vált ezen információk interneten elérhető adatbázisokba történő rendezése. Ugyanakkor digitális környezetben kifejezetten könnyű – elhanyagolható költség mellett – tökéletes minőségű másolatot készíteni valamely adatbázis adatairól, és ily módon tisztességtelen hasznot húzni mások erőfeszítéseiből. Ezért az uniós jogba beépítettek egy védelmi mechanizmust.

2. Kétségtelen, hogy az adatbázisok a tagállamok jogában szerzői jogi védelemben részesülhetnek. E védelem azonban általában bizonyos fokú eredetiséget követel meg az adatok összeválogatását vagy elrendezését illetően. Márpedig ahhoz, hogy egy adatbázis hasznos legyen, a lehető legteljesebbnek kell lennie, és az adatokat azok típusa szempontjából releváns, azaz abc-, időrendi vagy más sorrendben kell rendelkezésre bocsátania annak érdekében, hogy a keresett adatok könnyen megtalálhatók legyenek, mivel egy adatbázisnak ez az elsődleges rendeltetése. Következésképpen, a legtöbb esetben sem az adatbázis elemeinek kiválasztása, sem azok

[1] Eredeti nyelv: francia.

elrendezése nem lehet eredeti.[2] Egyébiránt, bár az adatbázisok felépítése szerzői jogi védelemben részesülhet, a tartalmukat illetően nem ez a helyzet, kivéve, ha maga a tartalom eredetinek minősül.

3. Ezen – a pusztán a szerzői jog által biztosítottól eltérő – védelem iránti igényből született meg az uniós jogban az adatbázisok védelmére vonatkozó *sui generis* jog. A gyakran valamely szomszédos joggal összetévesztett[3] *sui generis* jog az adatbázis előállítójának az adatok megszerzésével, ellenőrzésével és előállításával kapcsolatos ráfordításának védelmét célozza. Mivel a *sui generis* jog a szellemitulajdon-jog és a tisztességtelen versenyre vonatkozó jog határán helyezkedik el,[4] körültekintő mérlegelésre van szükség egyrészről az adatbázis-előállítóknak – a befektetésük megtérülési lehetőségeinek védelméhez fűződő – jogos érdekei, másrészről a felhasználóknak és az adatbázis-előállító versenytársainak a nyers információhoz való hozzáférése és az ezen alapuló innovatív termékek létrehozásának lehetősége tekintetében fennálló érdekei között.

4. A jelen ügyben, amely az ezen érdekek közötti mérlegelésre vonatkozik, a jelen esetben álláshirdetéseket tartalmazó adatbázis előállítója áll szemben a különböző internetes oldalakon található ilyen ajánlatok megtekintését lehetővé tévő internetes tartalomgyűjtővel.[5] Különösen annak kérdése merül fel, hogy a Bíróság által a „meta-keresőmotorokkal" kapcsolatban kialakított megoldás[6] alkalmazható-e a jelen ügyre. A jelen ügy e megoldásnak a versenyjogi szabályokra, különösen a tisztességtelen versenyre és az erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó szabályokra tekintettel történő továbbfejlesztésére és finomítására is lehetőséget nyújt.

## Jogi háttér

### *Az uniós jog*

5. Az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében:[7]

„(1) Ez az irányelv a bármilyen formában létrehozott adatbázisok jogi védelméről szól.

(2) Ennek az irányelvnek az alkalmazásában »adatbázis« az önálló művek, adatok vagy egyéb tartalmi elemek valamely rendszer vagy módszer szerint elrendezett gyűjteménye, amelynek elemeihez elektronikus eszközökkel vagy bármely más módon egyedileg hozzá lehet férni."

6. Ezen irányelvnek a „Sui generis jog" című III. fejezetében szereplő 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azon adatbázisok előállítói számára, amelyek tartalmának megszerzése, ellenőrzése, illetve előállítása minőségileg vagy mennyiségileg jelentős ráfordítással járt, a tagállamok biztosítják a

[2] Lásd különösen: Derclaye, E., *The Legal Protection of Databases: A Comparative Analysis*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2008., 44–47. o.

[3] Lásd: Derclaye, E., i. m., 53. és 54. o.

[4] Lásd: Derclaye, E., i. m., 53. o.

[5] Lásd a jelen indítvány 25. pontját.

[6] 2013. december 19-i Innoweb ítélet (C-202/12, a továbbiakban: Innoweb ítélet, EU:C:2013:850).

[7] HL 1996. L 77., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 459. o.

jogot arra, hogy az adatbázis egész tartalmának vagy minőségi és/vagy mennyiségi szempontból jelentős részének kimásolását és/vagy újrahasznosítását megakadályozzák.

(2) E fejezet alkalmazásában:

a) »kimásolás« az adatbázis tartalma egészének vagy egy jelentős részének más hordozóra bármilyen eszközzel, illetve bármilyen formában történő végleges vagy ideiglenes átvitele;

b) »újrahasznosítás« az adatbázis tartalma egészének vagy egy jelentős részének a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele bármilyen módon a mű példányainak terjesztése, bérbeadás, on-line közvetítés vagy egyéb módon történő közvetítése útján. Az adatbázis valamely példányának a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával [az Unión] belül történő első eladása kimeríti az adott példány [Unión] belüli viszonteladásának ellenőrzésére vonatkozó jogot.

[…]

(5) Az adatbázis tartalmának jelentéktelen része ismételten és rendszeresen nem másolható ki, és/vagy nem hasznosítható újra, ha ez sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit.”

7. Végül az említett irányelv 13. cikke szerint:

„Ez az irányelv nem érinti a különösen […] a versenykorlátozó magatartások jogára és a tisztességtelen versenyre […] vonatkozó rendelkezéseket.”

### *A lett jog*

8. A 96/9 irányelvnek a *sui generis* jogra vonatkozó rendelkezéseit a 2004. április 22-i törvénnyel [8] módosított 2000. április 6-i Autortiesību likums [9] (szerzői jogról szóló törvény) 57–62. cikke ültette át a lett jogba.

## A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

9. A SIA CV-Online Latvia (a továbbiakban: CV-Online) lett jog szerinti társaság üzemelteti a „CV.lv” internetes oldalt. Ez az oldal magában foglalja a CV-Online által kifejlesztett és rendszeresen frissített adatbázist, amely munkáltatók által közzétett álláshirdetéseket tartalmaz.

10. A „CV.lv” oldal egyébiránt „mikroadat” *(microdata)* típusú metacímkékkel *(meta tags)* van ellátva, négy internetes keresőmotor konzorciuma, a Schema.org által létrehozott szabványnak megfelelően. [10] E címkék nem láthatók a CV-Online internetes oldalának megnyitásakor. Arra szolgálnak, hogy az internetes keresőmotorok jobban azonosítani tudják az egyes oldalak tartalmát azok helyes indexelése érdekében. Ez az oldalnak a keresőmotor segítségével végzett keresés eredményei közötti megjelenítése szempontjából bír jelentőséggel. A CV-Online

8 *Latvijas Vēstnesis*, 2004., 69. sz.

9 *Latvijas Vēstnesis*, 2000. 148/150. sz.

10 A Bing, a Google, a Yahoo és a Yandex.

internetes oldala esetében e metacímkék az adatbázisban szereplő minden egyes álláshirdetés esetében a következő kulcsszavakat tartalmazzák: a „pozíció megnevezése”, a „vállalkozás neve”, a „munkavégzés helye” és a „hirdetés közzétételének napja”.

11. A SIA Melons – szintén lett jog szerint működő társaság – üzemelteti a „KurDarbs.lv” internetes oldalt, amely az álláshirdetésekre specializált keresőmotor. E keresőmotor különböző kritériumok, így a pozíció típusa és a munkavégzés helye alapján több, álláshirdetéseket tartalmazó internetes oldalon történő keresést tesz lehetővé. Hiperhivatkozások útján a „KurDarbs.lv” oldal a keresett információkat eredetileg közzé tevő internetes oldalakra, köztük a CV-Online oldalára irányítja át a felhasználókat. A CV-Online által a honlapjának programozásába illesztett metacímkék szintén megjelennek a Melons keresőmotorjának használata során kapott eredménylistában.

12. Mivel a CV-Online úgy ítélte meg, hogy sérül a *sui generis* joga, keresetet indított a Melons-nal szemben. Azt állítja, hogy a Melons a „CV.lv” oldalon található adatbázis tartalmának jelentős részét „kimásolja” és „újrahasznosítja”. Az elsőfokú bíróság megállapította a szóban forgó jog megsértését azon indok alapján, hogy megvalósul az adatbázis „újrahasznosítása”.

13. A Melons fellebbezést nyújtott be az elsőfokú ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz. Hangsúlyozza, hogy internetes oldala nem biztosít online közvetítést, azaz nem „valós időben” működik. Egyébiránt arra hivatkozik, hogy különbséget kell tenni a „CV.lv” weboldal és az oldal által tartalmazott adatbázis között. E tekintetben hangsúlyozza, hogy a CV-Online által használt metacímkék révén jelennek meg az állásajánlatokra vonatkozó információk a „KurDarbs.lv” keresőmotor segítségével elért eredményekben. Márpedig e metacímkék nem képezik részét az adatbázisnak.

14. E körülmények között a Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (a rigai regionális bíróság polgári kollégiuma, Lettország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az alperes tevékenységét, amely abban áll, hogy a végső fogyasztót egy hiperhivatkozás révén átirányítja a felperes internetes oldalára, ahol álláshirdetések adatbázisa tekinthető meg, hogy az [a 96/9 irányelv] 7. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti »újrahasznosítás« – azaz az adatbázis egyéb módon történő közvetítésére irányuló újrahasznosítás – fogalommeghatározásának körébe tartozik?

2) Úgy kell-e értelmezni a metacímkéket tartalmazó, az alperes keresőmotorjában megjelenő információt, hogy az [a 96/9 irányelv] 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti »kimásolás« fogalommeghatározásának, konkrétabban az adatbázis tartalma egészének vagy egy jelentős részének más hordozóra bármilyen eszközzel, illetve bármilyen formában történő végleges vagy ideiglenes átvitelének körébe tartozik?”

15. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 2019. október 17-én érkezett a Bírósághoz. Írásbeli észrevételeket az alapeljárás felei, a lett kormány, valamint az Európai Bizottság terjesztett elő. Ugyanezen érdekeltek képviseltették magukat a 2020. október 22-i tárgyaláson.

## Elemzés

16. A kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal céljából két kérdést terjeszt elő a CV-Online adatbázisának a Melons általi esetleges kimásolására és újrahasznosítására vonatkozóan. Mindazonáltal attól tartok, hogy e kérdések – ebben a megfogalmazásban – figyelmen kívül hagyják a CV-Online adatbázisának a Melons általi felhasználásával, valamint e felhasználás tűrésének a CV-Online általi megtagadásával kapcsolatos valódi jogi problémákat. Véleményem szerint tehát e kérdéseket át kell fogalmazni annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen adni. [11]

17. Egyébiránt a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem azon az előfeltevésen alapul, hogy létezik a 96/9 irányelv III. fejezetének rendelkezései által biztosított *sui generis* jog által védett adatbázis, anélkül azonban, hogy erre vonatkozóan a nemzeti bíróságok által tett bármiféle megállapításra hivatkozna. Márpedig ezen oltalom feltételeinek vizsgálata a jelen ügy körülményei között hasznos lehet az e rendelkezések által biztosított jogok esetleges sérelmének értékelése szempontjából.

### *A védett adatbázis fennállásáról*

18. Emlékeztetőül, a 96/9 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése úgy határozza meg az adatbázist, mint „az önálló művek, adatok vagy egyéb tartalmi elemek valamely rendszer vagy módszer szerint elrendezett gyűjteménye, amelynek elemeihez elektronikus eszközökkel vagy bármely más módon egyedileg hozzá lehet férni”. A Bíróságnak már korábban alkalma nyílt annak megállapítására, hogy „önálló tartalmi elemeken” olyan tartalmi elemeket kell érteni, amelyek „információs, irodalmi, művészi, zenei vagy más jellegű tartalmuk értékének sérelme nélkül elválaszthatók egymástól” [12]. Másként fogalmazva ezen elemeknek „önálló információs értékkel” kell bírniuk. [13] Egyébiránt egy adatbázisnak tartalmaznia kell olyan „technikai eszközt […], mint […] [az] elektronikus, elektromágneses, elektrooptikai […] eljárás, vagy más olyan eszközt, […] amely lehetővé teszi a gyűjteményt alkotó valamennyi önálló tartalmi elem helyének meghatározását” [14]. Így tehát, valamely adatbázis hasznos elemének ezen adatbázis önálló információs értékkel bíró, lokalizálható és elérhető eleme minősül.

19. Ami az adatbázisok *sui generis* jog általi védelmét illeti, e védelem a 96/9 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összhangban csak akkor áll fenn, ha az említett adatbázisok tartalmának megszerzése, ellenőrzése, illetve előállítása minőségileg vagy mennyiségileg jelentős ráfordítással járt. [15] Ugyanis a *sui generis* jog célja az előállító által az adatbázis létrehozásába fektetett ráfordítás védelme. [16] Mivel ténykérdésről van szó, a nemzeti bíróságokra tartozik annak értékelése, hogy azon adatbázis, amelynek védelmét kérték, igazol-e ilyen ráfordítást. Ez az értékelés

[11] Lásd a jelen indítvány 28. pontját.

[12] 2004. november 9-i Fixtures Marketing ítélet (C-444/02, EU:C:2004:697, 29. pont).

[13] 2004. november 9-i Fixtures Marketing ítélet (C-444/02, EU:C:2004:697, 33. pont).

[14] 2004. november 9-i Fixtures Marketing ítélet (C-444/02, EU:C:2004:697, 30. pont).

[15] Az adatbázis védelmének jelentős ráfordítás fennállásától való függővé tétele különbözteti meg a 96/9 irányelv 7. cikkében megállapított *sui generis* jogot bizonyos szomszédos jogoktól, amelyek elsődleges célja szintén a ráfordítások védelme, azonban nem tartalmaznak ilyen feltételt (mint például a 2019. július 29-i Pelham és társai ítélet [C-476/17, EU:C:2019:624] alapjául szolgáló ügyben szóban forgó hangfelvétel-előállítók joga).

[16] Lásd a 96/9 irányelv (39)–(42) preambulumbekezdését.

mindazonáltal fontos a 96/9 irányelv értelmezése és az azt átültető rendelkezések alkalmazása szempontjából, mivel az ezen irányelv által bevezetett *sui generis* jog esetleges megsértését nem *in abstracto* az adatbázis, hanem e ráfordítás tekintetében kell vizsgálni. [17]

20. Egyébiránt, bár a 96/9 irányelv nem határozza meg a „jelentős ráfordítás” fogalmát, a Bíróság meghatározta e fogalommeghatározás bizonyos elemeit. Kimondta ugyanis, hogy az adatbázis tartalmának megszerzésével kapcsolatos ráfordítás „az említett adatbázisban meglévő elemek keresésére és azok összegyűjtésére felhasznált pénzeszközöket [jelenti], kivéve azon pénzeszközöket, amelyeket ezen […] elemek létrehozására használtak fel.[18] Az ilyen tartalom ellenőrzésével kapcsolatos ráfordítás fogalma olyan pénzeszközöket takar, „amelyeket az említett adatbázist alkotó információk megbízhatóságának biztosítása érdekében a keresett tartalmi elemek pontosságának ellenőrzésére használnak fel ezen adatbázis létrehozása során, valamint működtetésének időtartama alatt”[19], amelybe szükségszerűen beletartozik az adatbázis frissítése és az elavult elemek törlése is. Végezetül, az adatbázis tartalmának előállításával kapcsolatos ráfordítás fogalma magában foglalja azon pénzeszközöket, „amelyek az említett adatbázis információfeldolgozó funkciójának biztosítására irányulnak, tudniillik amelyeket ezen adatbázis tartalmi elemeinek valamely módszer vagy rendszer szerinti elrendezésére, valamint azok egyedi hozzáférhetőségének megszervezésére használnak fel”[20]. Ez utóbbi kategória tehát magában foglalja a keresőeszközzel kapcsolatos ráfordítást is, amennyiben az adatbázis rendelkezik ilyennel.

21. Ami a CV-Online adatbázisát illeti, úgy tűnik, hogy az annak tartalmát alkotó önálló elemek az álláshirdetések. Ugyanis, minden egyes álláshirdetés külön információs egységet alkot, amely egyrészt önálló információs értékkel bír, másrészt elválasztható az ezen adatbázisban szereplő többi álláshirdetéstől. Egyébiránt a CV-Online adatbázisban minden egyes álláshirdetés egyedileg elérhető az ezen adatbázisban található keresési űrlap segítségével.

22. Ezeket az elemeket nem a CV-Online hozta létre, hanem azokat a munkáltatók bocsátják a rendelkezésére. E társaság továbbá bizonyos mértékben ezen elemek ellenőrzését, valamint azok megjelenítését is biztosítja, többek között a honlapján található keresési űrlap segítségével. Bár a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a CV-Online igazolni tudja-e azt, hogy az adatbázisa létrehozásával kapcsolatban jelentős ráfordítást eszközölt, első ránézésre semmi nem teszi lehetővé azon előfeltevés megkérdőjelezését, hogy ténylegesen ez a helyzet.

### *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések tartalmáról*

23. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő „újrahasznosítás” fogalommeghatározásának körébe tartozik-e az, ha a felhasználót hiperhivatkozás révén olyan weboldalra irányítják, ahol álláshirdetésekre vonatkozóadatbázis tartalma tekinthető meg.

[17] Lásd ebben az értelemben: 2004. november 9-i The British Horseracing Board és társai ítélet (C-203/02, EU:C:2004:695, 69. pont).

[18] 2004. november 9-i Fixtures Marketing ítélet (C-338/02, EU:C:2004:696, 24. pont).

[19] 2004. november 9-i Fixtures Marketing ítélet (C-338/02, EU:C:2004:696, 27. pont).

[20] 2004. november 9-i Fixtures Marketing ítélet (C-338/02, EU:C:2004:696, 27. pont).

24. Még ha úgy is tekintjük, hogy nem valamely „adatbázishoz”, hanem annak egyedi elemeihez – a jelen esetben az álláshirdetésekhez – történő átirányításról van szó, úgy vélem, hogy az e kérdés által felvetett valódi probléma nem magukban a hiperhivatkozásokban,[21] hanem abban rejlik, hogy milyen módon kerülnek kiválasztásra azon álláshirdetések, amelyekre ezek a hivatkozások mutatnak.

25. Márpedig e kiválasztás a Melons által biztosított, álláshirdetésekre specializált keresőmotor segítségével történik. E keresőmotor lemásolja és indexeli az álláshirdetéseket tartalmazó olyan honlapokat mint például a „CV.lv” weboldal, és ezt követően olyan kritériumok alapján teszi lehetővé az indexelt tartalmakban történő keresést,[22] mint például a foglalkoztatás jellege és a munkavégzés helye, amelyek az álláskeresés két legfontosabb kritériumának számítanak. Olyan keresőmotorról van tehát szó, amelyet az interneten elérhető – a jelen esetben álláshirdetéseket tartalmazó – adatbázisokban történő keresésre specializáltak. Az ilyen keresőmotorokat gyakran „tartalomgyűjtőknek” nevezik. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés megválaszolása szempontjából a felhasználók által e keresőmotor segítségével elérhető eredményeknek a 96/9 irányelv 7. cikke szerinti minősítése a releváns jogkérdés.

26. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy egy adatbázist tartalmazó weboldal metacímkéiből származó azon információkat, amelyeket egy harmadik személy által üzemeltetett internetes keresőmotor megjelenít, úgy kell-e értelmezni, hogy azok a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő „kimásolás” fogalommeghatározásának körébe tartoznak.

27. Már önmagában is kétségtelenül érdekes kérdés, hogy a valamely adatbázist tartalmazó weboldal metacímkéinek másolása és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele ezen adatbázis tartalma tekintetében kimeríti-e a „kimásolásnak” a 96/9 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontjában foglalt fogalommeghatározás értelmében vett fogalmát.[23] Ugyanakkor számomra úgy tűnik, hogy az elsőhöz hasonlóan e második kérdés is általánosabb problémát vet fel, azaz ismét csak egy speciális keresőmotor működésének az ezen irányelv 7. cikkében foglalt *sui generis* jog szempontjából történő vizsgálatát.

28. Ezen indokok alapján, annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen adni, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett két kérdés együttes elemzését javaslom, abban az értelemben, hogy arra vonatkoznak, hogy a 96/9 irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján az interneten szabadon hozzáférhető adatbázis előállítója megtilthatja-e ezen adatbázisnak az adatbázisok tartalmainak keresésére specializált internetes keresőmotor (tartalomgyűjtő) általi felhasználását.

[21] Bár a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a hiperhivatkozások, így a „mélylinkek” nem sértik az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítés: HL 2014. L 10., 32. o.) 3. cikke szerinti, a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételhez való jogot (2014. február 13-i Svensson és társai ítélet, C-466/12, EU:C:2014:76), nem világos számomra, hogy e hivatkozások miért sértenék az interneten elérhető adatbázis tartalmának újrahasznosítására vonatkozó jogot, mikor az újrahasznosítás fogalmát úgy határozták meg, mint az ilyen tartalom „nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele bármilyen módon”.

[22] E keresőmotor működésének a CV-Online által a tárgyaláson adott leírása alapján, amelyet a Melons nem vitatott.

[23] E tekintetben bizonyos iránymutatások találhatók a Bíróság ítélkezési gyakorlatában. A Bíróság többek között megállapította, hogy a „kimásolás” és az „újrahasznosítás” 96/9 irányelv 7. cikke értelmében vett fogalma nem korlátozható a közvetlen kimásolás és újrahasznosítás eseteire, és nem feltételezik az ezen adatbázishoz való közvetlen hozzáférést sem (2004. november 9-i The British Horseracing Board és társai ítélet, C-203/02, EU:C:2004:695, 52. és 53. pont). Ez véleményem szerint választ ad a Melons fő érvére, amely szerint a CV-Online internetes oldalán található metacímkék nem képezik adatbázisa részét. Mindazonáltal meg kell még határozni, hogy az e címkékben található információk ezen adatbázis tartalmának jelentős részét képezik-e.

### *A 96/9 irányelv 7. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezéséről*

29. A problémának a jelen indítvány 28. pontjában kifejtett módon való felvetése alapján jól látható a jelen ügy és az Innoweb ítélet alapjául szolgáló ügy közötti hasonlóság, amely utóbbiban a Bíróságnak alkalma nyílt arra, hogy állást foglaljon a harmadik személyek adatbázisaiban történő keresést lehetővé tévő meta-keresőmotornak a 96/9 irányelvben biztosított *sui generis* jog szerinti minősítéséről. Felmerül tehát a kérdés, hogy a Bíróság által ebben az ügyben elfogadott megoldás alkalmazható-e a jelen ügyre, és ha igen, milyen mértékben.

### *Az Innoweb ügy*

30. Az Innoweb ítélet alapjául szolgáló ügy használt gépjárművek értékesítésére irányuló hirdetésekre specializált keresőmotorra vonatkozott. Ez az interneten elérhető keresőmotor lehetővé tette a 96/9 irányelvben biztosított *sui generis* jog által védett adatbázisoknak minősülő internetes gépjárműhirdetés-oldalakon történő keresést, az említett internetes oldalak saját keresési űrlapjainak használata útján – innen a „meta-keresőmotor” elnevezés. E meta-keresőmotor úgy ültette át a felhasználók keresési megbízásait, hogy azok a gépjárműhirdetéseket tartalmazó internetes oldalak keresési űrlapjai által feldolgozhatók legyenek, lehetővé téve ezáltal a felhasználók számára, hogy egyidejűleg több oldalon végezzenek keresést, nagyjából az e honlapok által alkalmazottakkal azonos kritériumok, azaz a használt járművek releváns jellemzői alapján. A meta-keresőmotor keresési eredményei a kiválasztott kritériumok alapján elérhető hirdetéseket tartalmazták többek között az azon internetes oldalakra mutató hiperhivatkozásokkal együtt, amelyeken e hirdetéseket elhelyezték. [24]

31. Ítéletében a Bíróság kimondta, hogy olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, a meta-keresőmotor üzemeltetője a 96/9 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében újrahasznosítja az azon internetes oldal által létrehozott adatbázis tartalmának egészét vagy egy jelentős részét, amelyben e metamotor lehetővé teszi a keresést. [25]

32. A Bíróság ugyanis többek között megállapította, hogy a meta-keresőmotor azáltal, hogy lehetővé teszi egy védett adatbázis minden adatának megismerését, a felhasználói – tehát a nyilvánosság – számára ezen adatbázis teljes tartalmához való hozzáférést biztosít, mégpedig az adatbázis-előállító által szándékozottól eltérő módon. [26] E meta-keresőmotor tehát a 96/9 irányelv (42) preambulumbekezdésében szereplő, jogellenesen előállított versengő termékhez állt közel, mivel adatbázisra hasonlított, ugyanakkor maga nem rendelkezett adatokkal. [27] Ily módon a meta-keresőmotor üzemeltetője szándékosan hasznosította újra azon adatbázis tartalmának jelentős részét, vagy akár egészét, amelyben e metamotor keresést végzett. [28] Egyébiránt irrelevánsnak bizonyult az, hogy a használtautó-hirdetésre vonatkozó információk összeségéhez való hozzáféréshez az e hirdetést eredetileg tartalmazó adatbázisra mutató hivatkozást kellett követni. [29]

[24] Lásd: Innoweb ítélet, 9–11. pont, valamint 25. és 26. pont.

[25] Innoweb ítélet, rendelkező rész.

[26] Innoweb ítélet, 40. és 51. pont.

[27] Innoweb ítélet, 48. pont.

[28] Innoweb ítélet, 52. és 53. pont.

[29] Innoweb ítélet, 44. és 45. pont.

### *A jelen ügyre történő alkalmazás*

33. Az olyan specializált keresőmotor, mint amilyet a Melons is üzemeltet, másként működik, mint egy meta-keresőmotor. Nem használja ugyanis azon internetes oldalak keresési űrlapjait, amelyeken a keresést lehetővé teszi, és nem felelteti meg valós időben a felhasználói keresési megbízásait az ezen űrlapok által használt kritériumoknak. Ehelyett rendszeresen indexeli ezeket a honlapokat, és a saját szerverein tárolja azok másolatát. Továbbá a saját keresési űrlapja segítségével lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy az általa javasolt szempontok szerint végezzenek keresést, mivel e keresés az indexelt adatok között megy végbe. E tekintetben a Melons keresőmotorja az olyan általános internetes keresőmotorokhoz hasonló módon működik, mint a Google. A különbség az, hogy amíg az általános keresőmotorok főszabály szerint az egész világhálót *(World Wide Web)* végigböngészik az internetes oldalakon található hiperhivatkozások segítségével az egyik oldalról a másikra ugorva, a specializált keresőmotorokat arra programozzák, hogy csak a célterületükbe tartozó, a jelen esetben az álláshirdetéseket tartalmazó honlapokat indexeljék. Egyébiránt az indexelési módszert és a keresési űrlapot optimalizálják az álláskeresők szempontjából releváns kritériumok, különösen a pozíció típusa és a munkavégzés helye szerinti keresésre, és a kapott eredmények kiválasztására. Az ilyen keresőmotor tehát szándékosan használja az olyan internetes oldalakat, mint a CV-Online-é.

34. Márpedig az Innoweb ítéletben a Bíróság pontosította azon meta-keresőmotor jellemzőit, amelynek működése azon adatbázisok tartalmának újrahasznosításának minősül, amelyekben e keresőmotor lehetővé teszi a keresést. E jellemzők: az újrahasznosított adatbázisok keresési űrlapjával jellegében lényegében megegyező keresési űrlap biztosítása, a keresési megbízások valós időben történő átültetése és az eredményeknek az ezen adatbázisokban alkalmazotthoz hasonló kritériumok szerinti megjelenítése, egyesítve a különböző adatbázisokban talált duplikátumokat.[30]

35. Ugyanakkor nem gondolom, hogy ezt az ítéletet *a contrario*, vagyis úgy lehetne értelmezni, hogy semmilyen egyéb interneten nyújtott szolgáltatás nem valósítja meg valamely adatbázis újrahasznosítását pusztán azon oknál fogva, hogy nem rendelkezik a fentiekkel azonos jellemzőkkel. A Bíróság az alapügyre hivatkozott annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak pontos választ adjon. A Bíróság által levont következtetés azonban nem a meta-keresőmotor működésének az adott ügyben szóban forgó részletein alapul, hanem azon a tényen, hogy az – a szóban forgó adatbázis előállítója által nem szándékolt módon – az adatbázis tartalmának a saját felhasználói részére történő rendelkezésére bocsátásával lehetővé tette ezen adatbázis teljes tartalmának megismerését.

36. Márpedig, amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben és a felek észrevételeiben szereplő információkból következik, egy olyan specializált keresőmotor, mint a Melons-é, valamely adatbázis (vagy pontosabban egy időben több adatbázis) teljes tartalma megismerésének ugyanilyen lehetőségét biztosítja. E keresőmotor releváns kritériumok alapján több álláskereső internetes oldalon teszi lehetővé a keresést, anélkül, hogy ezen oldalak saját keresési űrlapjait venné igénybe. E keresés eredménye hozzáférést biztosít a felhasználó számára az említett kritériumok alapján kiválasztott álláshirdetésekhez. Mivel az említett internetes oldalak a 96/9 irányelvben előírt *sui generis* jog által védett adatbázisoknak minősíthetők, a szóban forgó keresőmotor – az újrahasznosításnak a Bíróság által az Innoweb ítéletben kialakított értelmezése szerint – ezen adatbázisok teljes tartalmának megismerését azok újrahasznosítása útján teszi lehetővé. Ráadásul a Melons keresőmotorja azáltal, hogy a weboldalak tartalmát indexeli és

[30] Innoweb ítélet, rendelkező rész.

átmásolja a saját szerverére, kimásolja az ezen oldalak által létrehozott adatbázisok tartalmát. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekben említett, a CV-Online internetes oldalán szereplő hirdetésekre mutató hiperhivatkozások elérhetővé tétele, és az ezen oldal metacímkéiben található információk lemásolása a kimásolás és az újrahasznosítás csupán másodlagos jelentőségű, külső megnyilvánulásai. Az alapügyben szóban forgó helyzet tehát nem különbözik lényegesen az Innoweb ítélet alapjául szolgáló ügyben felmerülő helyzettől.

37. Meg kell tehát állapítani, hogy az a keresőmotor, amely az interneten szabadon hozzáférhető adatbázisok tartalmának egészét vagy jelentős részét lemásolja és indexeli, majd lehetővé teszi a felhasználói számára, hogy ezen adatbázisokban a tartalmuk szempontjából releváns kritériumok szerint keresést végezzenek, e tartalmat a 96/9 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése értelmében kimásolja és újrahasznosítja. Ugyanakkor nem gondolom, hogy ezzel lezárhatnánk az elemzést. Úgy vélem ugyanis, hogy az ilyen kimásolás és újrahasznosítás megtiltásához további feltételeknek kell teljesülniük.

### *A* sui generis ***jog által biztosított védelem tárgya és célja***

38. Meg kell állapítani, hogy az Innoweb ítéletben a Bíróság az „újrahasznosítás” fogalmának az adatbázis-előállítók érdekét messzemenően védelmező értelmezését alakította ki.[31] Egy meta-keresőmotort ugyanis a különböző adatbázisokban végzett keresés egyszerű automatizálásaként is lehetett volna értékelni. Márpedig ezt a keresési funkciót az adatbázis-előállítók is biztosítják.[32] Az adatbázis tartalma már amúgy is a nyilvánosság rendelkezésére van bocsátva, mivel olyan adatbázisról van szó, amelyet maga az előállító tett szabadon hozzáférhetővé az interneten.

39. Bár a Bíróság úgy határozott, hogy védelmet biztosít az adatbázisok előállítói számára a keresőmotorokkal szemben az Innoweb ítélet alapjául szolgáló ügyhöz hasonló helyzetekben, ezt a jogellenesen előállított versengő termékek létrehozásának megakadályozása érdekében tette. Az ilyen tevékenység révén ugyanis felmerülne az a kockázat, hogy az említett előállítók elesnek a bevételektől, és ily módon megfosztják őket az adatbázisok összeállításában és működtetésében rejlő ráfordítás költségeinek megtérülését biztosító jövedelemtől.[33] Ugyanis, amint azt már jeleztem,[34] e ráfordítás védelme a 96/9 irányelvben megfogalmazott *ultima ratio legise*[35]. Véleményem szerint ezen irányelv célkitűzéseinek mások jogos érdekének sérelme nélkül történő eléréséhez ugyanakkor figyelemmel kell lenni azon aggályokra, amelyek a Bíróságot az említett ügyben az irányelv 7. cikkében biztosított *sui generis* jog értelmezése során foglalkoztatták.

40. Ugyanis, bár a 96/9 irányelv 7. cikkében biztosított *sui generis* jog célja az adatbázisok előállítóinak védelme a jogellenesen előállított versengő termékek létrehozásával szemben,[36] az nem vezethet ahhoz, hogy megakadályozza a hozzáadott értékkel rendelkező innovatív termékek

[31] Sőt, egyes szerzők szerint túlzottan védelmező értelmezését. Lásd különösen: Husovec, M., „The End of (Meta) Search Engines in Europe?”, *Chicago-Kent Journal of Intellectual Property*, 2014., 1. sz., 145–172. o.

[32] Az információk áradatát pedig adatbázissá alakítja át, annak elemeit egyedileg hozzáférhetővé téve, ahogyan azt a 96/9 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése megköveteli (lásd: 2004. november 9-i Fixtures Marketing ítélet C-444/02, EU:C:2004:697, 31. pont).

[33] Innoweb ítélet, 41–43. pont, valamint 48. pont.

[34] Lásd a jelen indítvány 19. pontját.

[35] Lásd ezen irányelv (7)–(12), valamint (40) és (41) preambulumbekezdését.

[36] Lásd ezen irányelv (42) preambulumbekezdését.

előállítását.[37] Márpedig nehéznek bizonyulhat különbséget tenni e két termékkategória között. Ami az adatbázis előállítója számára jogellenesen előállított versengő terméknek tűnhet, a felhasználók számára jelentős hozzáadott értéket képviselhet.

41. Az interneten található különböző tartalomgyűjtők kiváló példák erre. Nem csupán az információk jobb strukturálását és hatékonyabb keresését teszik lehetővé az interneten, hanem a verseny megfelelő működéséhez, valamint az ajánlatok és az árak átláthatóságához is hozzájárulnak. Ezáltal tehát a fogyasztók költségeinek csökkentését és a források hatékonyabb elosztását teszik lehetővé. Bizonyos ágazatokban a tartalomgyűjtők valódi forradalmat hoztak, például a légi utasszállítás piacán. E tartalomgyűjtők tehát nem elhanyagolható szerepet töltenek be az internet, általánosabban pedig a digitális gazdaság működésében.

42. Ugyanakkor vitathatatlan, hogy e tartalomgyűjtők azáltal, hogy szolgáltatásaikat az internetes tartalomkészítők szolgáltatásaihoz kötik, hasznot húznak ezen alkotók gazdasági erőfeszítéseiből. Ennek során különböző mértékben beavatkoznak azon gazdasági szereplők – például az interneten hozzáférhető adatbázisok gyártóinak – üzleti modelljeibe, akik az általuk gyűjtött tartalmat szolgáltatják. E gazdasági szereplők, valamint a tartalomgyűjtők és felhasználóik érdekei közötti helyes egyensúly megteremtéséről van tehát szó.

43. Számomra úgy tűnik, hogy a 96/9 irányelv 7. cikke szerinti *sui generis* jog által védett adatbázisok esetében az uniós jogalkotó szándéka az volt, hogy ezt az egyensúlyt az adatbázis előállítója befektetésének fogalmára alapítsa. Ily módon a ráfordítás sérelmére – vagyis az e ráfordítás megtérülésének veszélyeztetésére – vonatkozó kritériuma *sui generis* jog által biztosított védelem feltételeként véleményem szerint lehetővé teszi e jog célkitűzéseinek[38] anélkül történő elérését, hogy aránytalanul korlátozná az innovációt az információs piacon.

44. A 96/9 irányelv 7. cikkének szövege véleményem szerint lehetővé teszi e kritérium alkalmazását. Ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerint ugyanis az adatbázis előállítójának joga van megtiltani az adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének kimásolását és/vagy újrahasznosítását, *amennyiben e tartalom megszerzése, ellenőrzése vagy előállítása minőségileg vagy mennyiségileg jelentős ráfordítással jár*.

45. E megfogalmazásból kitűnik, hogy e rendelkezés elsődleges célja a *sui generis* jog által biztosított védelemnek azon adatbázisokra való korlátozása, amelyek létrehozása vagy működése jelentős ráfordítást igényel. Ez a célkitűzés összhangban van a 96/9 irányelv céljával, amely az ilyen befektetések védelmére és ösztönzésére irányul. E korlátozás ugyanakkor a verseny védelmét is szolgálja. A Bíróságnak ugyanis már volt alkalma kimondani, hogy a szóban forgó ráfordításnak többek között az adatbázis tartalmát képező információk összegyűjtésére kell vonatkoznia, kizárva az ezen információk létrehozására felhasznált ráfordítást.[39] Ez lehetővé teszi annak megakadályozását, hogy az információt létrehozó jogalany kisajátítsa azt.[40]

46. Ugyanebben a szellemben, a *sui generis* jog által biztosított védelmet csak akkor kell biztosítani, ha a szóban forgó kimásolás vagy újrahasznosítás sérti a védeni kívánt adatbázis létrehozásával vagy újrahasznosításával kapcsolatos ráfordítást, abban az értelemben, hogy

[37] Lásd ezen irányelv (47) preambulumbekezdését.

[38] Különbséget kell tenni a *sui generis* jog által biztosított védelem tárgya, azaz az adatbázis tartalma és e védelem célja, azaz a ráfordítás között.

[39] Lásd különösen: 2004. november 9-iThe British Horseracing Board és társai ítélet (C-203/02, EU:C:2004:695, a rendelkező rész 1. pontjának első albekezdése).

[40] Lásd különösen: Derclaye, E., i. m., 94. o.

veszélyt jelent e ráfordítás megtérülésének lehetőségére, különösen azáltal, hogy a szóban forgó adatbázis hasznosításából származó bevételeket fenyegeti. Ugyanis a védelemnek a jelentős ráfordítással létrehozott adatbázisokra való korlátozása, mint elérni kívánt cél csak részben valósulhatna meg, ha erre a védelemre olyan cselekményekkel szemben is lehetne hivatkozni, amelyek nem sértik a szóban forgó ráfordítást.

47. A nemzeti bíróságoknak tehát nemcsak azt kell megvizsgálniuk, hogy valamely adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének kimásolására vagy újrahasznosítására került-e sor, valamint azt, hogy e tartalom megszerzése, ellenőrzése vagy előállítása jelentős ráfordítással járt-e, hanem azt is, hogy a szóban forgó kimásolás vagy újrahasznosítás veszélyt jelent-e e ráfordítás megtérülésének lehetősége szempontjából. Az adatbázis-előállítóknak kizárólag ebben az esetben kell jogot biztosítani arra, hogy megtiltsák adatbázisaik tartalmának kimásolását vagy újrahasznosítását.

48. A CV-Online megerősíti, hogy bevételei a munkáltatók által az internetes oldalán elhelyezett hirdetésekért teljesített kifizetésekből származnak. Az Innoweb ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó adatbázis reklámokon alapuló finanszírozásától eltérő finanszírozási módról van tehát szó. A CV-Online szerint az az ár, amelyet e munkáltatóktól kérhet, a honlapját látogató személyek számától függ. Márpedig ez a szám a Melons keresőmotorjához hasonló szolgáltatások fennállása miatt csökkenhet.

49. Mindazonáltal, először is, ez az állítás teljes mértékben hipotetikus, és alátámasztásához szilárd bizonyítékok szükségesek annak megalapozása érdekében, hogy a CV-Online adatbázisával kapcsolatos ráfordítást veszélyeztetik a Melons-éhoz hasonló specializált keresőmotorok. Másodszor, az ilyen keresőmotor a CV-Online honlapjának csupán a keresési űrlapját helyettesíti. Ez az internetes oldal azonban továbbra is szükséges ahhoz, hogy közvetítsen az álláskeresők és a munkáltatók között, mivel csak ez az oldal tartalmaz teljes körű információkat az álláshirdetésekre vonatkozóan, valamint olyan eszközt, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy közvetlenül ezen az oldalon keresztül nyújtsák be jelentkezésüket.[41] A munkáltatók szempontjából tehát a munkaerő-keresésnek a CV-Online által nyújtott hatékonysága nem csorbul. Végezetül, harmadszor, a *sui generis* jog nem minden versennyel szemben, hanem az üzleti élősködéssel szemben kíván védelmet nyújtani. A CV-Online tehát nem érvényesítheti e jogot az álláshirdetésekre specializált valamennyi keresőmotorral szemben. Mindez azonban a ténybeli értékelés körébe tartozik, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell elvégeznie.

50. Egyébiránt e bíróságnak figyelembe kell vennie egy további szempontot is, nevezetesen a verseny védelmét.

### *A verseny védelmével kapcsolatos szempontok*

51. Emlékeztetek arra, hogy a 96/9 irányelv 13. cikke szerint ez az irányelv nem érinti többek között a tisztességtelen versenyre vonatkozó rendelkezéseket. E szabály, amely egyébként az említett irányelv által nem érintett jogterületek hosszú felsorolását tartalmazza, a számos uniós jogi szövegben megtalálható szokásos fenntartási záradéknak tűnhet. Ugyanakkor a 96/9 irányelv és különösen az általa bevezetett *sui generis* jog esetében a tisztességtelen versenyre való hivatkozásnak kiemelkedő jelentősége van.

[41] Ez utóbbi rendelkezés nem része az adatbázisnak, hanem kiegészítő szolgáltatásnak minősül. Ugyanakkor az adatbázisnak a CV-Online általi rendes üzemeltetése körébe tartozik. Ezen üzemeltetést e tekintetben nem érinti a Melons keresőmotorja.

52. Ugyanis, bár a *sui generis* jog szerzői jogi formát ölt, a tisztességtelen versenyre vonatkozó jogból ered.[42] Célja az adatbázis-előállítóknak a tisztességtelen verseny jellemző gyakorlatával, az élősködéssel szembeni védelme. Mindazonáltal számomra úgy tűnik, hogy ez a védelem nem vezethet más versenyellenes magatartáshoz, nevezetesen az erőfölénnyel való visszaéléshez. Márpedig az adatbázisok előállítóinak *sui generis* jogon alapuló védelme ilyen gyakorlathoz vezethet. A 96/9 irányelv szerzői egyébként tudatában voltak ennek a kockázatnak. Az ennek elkerülésére irányuló törekvésre így kifejezetten hivatkoznak a 96/9 irányelv 13. cikkével bevezetett azon szabály alapjaként, amely szerint a nemzeti vagy uniós versenyjog alkalmazását mindez nem érinti.[43]

53. A Bíróságnak már többször is alkalma nyílt annak megállapítására, hogy a valamely adatbázis védelmét szolgáló kizárólagos jog gyakorlása visszaélésszerű magatartáshoz vezethet, amennyiben a szóban forgó tevékenység gyakorlásához elengedhetetlen információk olyan megtagadásáról van szó, amely megakadályozza egy potenciálisan keresett új termék megjelenését, amelyet nem igazolnak objektív megfontolások, és amely alkalmas a verseny teljes kizárására a másodlagos piacon.[44]

54. Igaz, hogy ez az ítélkezési gyakorlat egy engedély megadásának megtagadására vonatkozott, míg a jelen ügyben valamely adatbázis tartalmának ezen adatbázis előállítójának engedélye nélküli újrahasznosításáról van szó. Ugyanakkor azok az ügyek, amelyekben a Bíróságnak alkalma volt döntést hozni, szerzői jogi védelem alatt álló adatbázisokra vonatkoztak, amely a jogosult számára kizárólagos jogot biztosít arra, hogy engedélyezze vagy megtiltsa a védelem alatt álló teljesítmény bármilyen formában történő hasznosítását. E jog esetében a kizárólag a jogosult számára fenntartott bármely szférába való beavatkozás az említett jog megsértésének minősül. Ezzel szemben a 96/9 irányelv 7. cikkében foglalt *sui generis* jog nem biztosít olyan széles körű kizárólagos jogosultságot, mint a szerzői jog. E cikk kizárólag azt a lehetőséget biztosítja az adatbázis-előállító számára, hogy megtiltsa az adatbázis tartalmának kimásolását vagy újrahasznosítását. E lehetőség gyakorlását kell tehát az erőfölénnyel való visszaélés tilalma szempontjából értékelni.

55. A „CV.lv” internetes oldalra a legjelentősebb lettországi álláskereső portálként hivatkoznak. Elképzelhető tehát, hogy az ott szereplő információk felhasználása elengedhetetlen az interneten közzétett álláshirdetések összegyűjtéséhez e tagállamban.[45] Az ezen információkhoz való hozzáférés megtagadása tehát akadályozná az erre irányuló szolgáltatások megjelenését e piacon. Ha a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítaná meg, hogy a Melons-éhoz hasonló keresőmotorok működése nem veszélyezteti súlyos mértékben a CV-Online által az adatbázisával kapcsolatban eszközölt ráfordítást,[46] azzal véleményem szerint megszüntetné a hozzáférés megtagadásának egyetlen objektív indokát.

56. Végül, a hozzáférés szóban forgó megtagadása nyilvánvalóan alkalmas a verseny kizárására az érintett piacon. A CV-Online ugyanis először is az adatbázisa tartalmának szelektív módon történő kimásolásának és újrahasznosításának megtiltására vonatkozó jogát gyakorolja. E társaság maga is megerősíti, hogy nincs ellenére az, hogy a Google-hoz hasonló általános keresőmotorok

[42] Lásd: az adatbázisok jogi védelméről szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslat (COM(92) 24 végleges) 5.3.6 az 5.3.10. pont, 35. o.

[43] A 96/9 irányelv (47) preambulumbekezdése szerint „a *sui generis* jog által biztosított védelem nem igényelhető olyan módon, amely megkönnyítené az erőfölénnyel való visszaélést, ezért ennek az irányelvnek a rendelkezései nem érintik a közösségi vagy nemzeti versenyszabályok alkalmazását”.

[44] 2004. április 29-i IMS Health ítélet (C-418/01, EU:C:2004:257, 35. és 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[45] Az ilyen tevékenységnek ugyanis nincs sok haszna a felhasználók számára, ha az összegyűjtött eredmények figyelmen kívül hagyják a piacvezető gazdasági szereplőt.

[46] Lásd a jelen indítvány 48. és 49. pontját.

indexeljék és másolják a weboldalát. Éppen ellenkezőleg, megkönnyíti ezt az indexelést azáltal, hogy metacímkéket helyez el az oldalán annak érdekében, hogy az indexelés pontosabb legyen, és hogy az ilyen általános keresőmotorokon keresztül állást kereső felhasználókat magához vonzza. Ezzel szemben a CV-Online ellenzi a Melons-éhoz hasonló specializált keresőmotorok ugyanezen gyakorlatát, mivel azok a saját tevékenységével szállhatnak versenybe.

57. Másodszor, a CV-Online nem csak az internetes álláskereső oldalak elsődleges piacán tevékenykedik, hanem másik weboldala, a „Visidarbi.lv" révén – amely különböző forrásokból, így a „Cv.lv"-ből is gyűjti az álláshirdetéseket –, az ilyen hirdetések gyűjtőoldalainak másodlagos piacán is jelen van.[47] Így aztán előfordulhat, hogy a CV-Online valójában nem az adatbázisával kapcsolatban eszközölt ráfordítása védelmében, hanem azért tagadja meg a weboldala tartalmának kimásolását és újrahasznosítását, hogy a Melons-t kizárja az álláshirdetések gyűjtőoldalainak másodlagos piacáról.

58. Természetesen a Bíróság ítélkezési gyakorlatában meghatározott kritériumok az EUMSZ 102. cikk keretében alkalmazandók. Ha a CV-Online magatartása nem érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, e cikk nem alkalmazható. Mindemellett a 96/9 irányelv 13. cikke mind az uniós, mind pedig a nemzeti versenyjogra hivatkozik. A kérdést előterjesztő bíróságnak tehát a lett versenyjog fényében kell megvizsgálnia, hogy a CV-Online magatartása erőfölénnyel való visszaélést valósít-e meg. Igenlő válasz esetén e bíróságnak véleményem szerint le kell vonnia az ilyen visszaélésből eredő versenyjogi következményeket. Ha a kérdést előterjesztő bíróság szükségesnek ítéli, e következmények egészen odáig terjedhetnek, hogy a CV-Online-tól megtagadják a 96/9 irányelv 7. cikkében biztosított *sui generis* jog által biztosított védelmet.

### *Az adatbázis-előállító jogának korlátozása*

59. Amint azt említettem,[48] az adatbázis-előállító ráfordításának veszélyeztetésére vonatkozó feltételt véleményem szerint számításba kell venni az ezen előállítót az adatbázis tartalma egésze vagy jelentős része kimásolásának és újrahasznosításának megtiltására vonatkozóan megillető jog körülhatárolása során. Ugyanez vonatkozik az erőfölénnyel való visszaélés veszélyére is, mivel az ilyen visszaélés vitathatatlanul ellentétes a 96/9 irányelv által létrehozott *sui generis* jog céljával. Ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdését tehát akként javaslom értelmezni, hogy az adatbázis előállítója csak akkor tilthatja meg ezen adatbázis tartalma egészének vagy egy jelentős részének kimásolását vagy újrahasznosítását, ha e cselekmények veszélyeztetik az adatbázis tartalmának megszerzésével, ellenőrzésével vagy előállításával kapcsolatos ráfordítását, vagyis veszélyt jelentenek e ráfordításnak a szóban forgó adatbázis rendes üzemeltetése melletti megtérülésére. Egyébiránt az ilyen tilalom nem minősülhet az adatbázis előállítójának az érintett piacon vagy a másodlagos piacon megvalósuló erőfölénnyel való visszaélésének. Természetesen az illetékes bíróságok feladata annak vizsgálata, hogy e feltételek teljesülnek-e.

[47] Bár a CV-Online képviselője, akit e weboldallal kapcsolatban a tárgyaláson megkérdeztek, jelezte, hogy nincs felhatalmazása arra, hogy e tárgyban nyilatkozzon, a „Visdarbi.lv" weboldalon található információk egyértelműen jelzik, hogy a CV-Online-hoz tartozó, állásajánlatokat tartalmazó internetes gyűjtőoldalról van szó. E gyűjtőoldal működését a készítője részletesen bemutatja a következő címen: https://arkbauer.com/portfolio/building-a-brand-new-visidarbi-lv-job-portal-and-aggregator/.

[48] Lásd a jelen indítvány 39–47. pontját.

## *Végkövetkeztetés*

60. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a következő választ adja a Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (a rigai regionális bíróság polgári kollégiuma, Lettország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre:

Az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy:

– az a keresőmotor, amely az interneten szabadon hozzáférhető adatbázisok tartalmának egészét vagy jelentős részét lemásolja és indexeli, majd a felhasználói számára lehetővé teszi, hogy ezen adatbázisokban a tartalmuk szempontjából releváns kritériumok alapján keresést végezzenek, a fenti rendelkezés értelmében e tartalmat kimásolja és újrahasznosítja,

– az adatbázis előállítója csak akkor jogosult az adatbázis tartalma egészének vagy jelentős részének kimásolását vagy újrahasznosítását megtiltani, ha e cselekmények veszélyeztetik az adatbázis tartalmának megszerzésével, ellenőrzésével vagy előállításával kapcsolatos ráfordítását, vagyis veszélyt jelentenek e ráfordításnak a szóban forgó adatbázis rendes üzemeltetése melletti megtérülésének lehetőségére, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A nemzeti bíróságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az adatbázis tartalma egésze vagy jelentős része kimásolásának vagy újrahasznosításának megtiltására vonatkozó jog gyakorlása ne eredményezze az érintett piacon vagy a másodlagos piacon ezen adatbázis előállítójának az EUMSZ 102. cikk vagy a nemzeti versenyjog értelmében vett erőfölénnyel való visszaélését.